วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2567): 1-22

บทความรับเชิญ
ประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอกราชของสหรัฐฯ กับบทเรียนต่อรัฐและท้องถิ่นไทยในปัจจุบัน

ธเนศวร์ เจริญเมือง[1]

วันที่รับบทความ: 26 กรกฎาคม 2566
วันที่แก้ไขครั้งล่าสุด: 5 มีนาคม 2567
วันที่ตอบรับตีพิมพ์: 5 มีนาคม 2567

ในวาระครบรอบ 247 ปี วันประกาศเอกราชของสหรัฐอเมริกา (7 กรกฎาคม ค.ศ. 1776) บทความนี้เสนอประเด็นสำคัญ 3 เรื่อง คือ 1) ประวัติศาสตร์ของสหรัฐฯ ในระดับมหภาค (Macro-level) และ 2) ประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอกราชและก่อตั้งประเทศในระดับจุลภาค (Micro-level) โดยจะพิจารณาบทบาทของนักสู้ 5 คน และปิดท้ายด้วย 3) บทเรียนบางประการจากอดีตต่อรัฐและท้องถิ่นไทยในปัจจุบัน

1. ประวัติศาสตร์ภาพรวมของสหรัฐฯ ในยุคก่อตั้งประเทศ

หนึ่ง คนอเมริกันชุดแรกๆ ที่อพยพจากอังกฤษไปยังโลกใหม่เป็นนักต่อสู้เพื่ออิสรภาพ 2 ด้าน 1) ด้านศาสนา พวกเขาต่อต้านศาสนานิกายโรมันคาธอลิก (และต่อมา นิกายแองกลิคัน-Anglicanism) ในอังกฤษ ที่ไม่ยอมรับความเห็นแตกต่าง จึงเกิดการต่อต้าน (ที่ต่อมาเรียกว่า นิกายโปรเตสแตนต์) นิกายโปรเตสแตนต์ริเริ่มโดยมาร์ติน ลูเธอร์ (Martin Luther, 1483-1546) ชาวเยอรมัน และฌัง คาลแว็ง (Jean Calvin, 1509-1564) ชาวฝรั่งเศส-สวิส ซึ่งต่อจากนั้นก็ลุกลามไปทั่วยุโรปตะวันตก และ 2) ด้านการเมือง พวกเขาต่อต้านระบอบอำนาจนิยมของกษัตริย์อังกฤษ ผลของการต่อต้านอำนาจนิยมของทั้ง 2 ด้าน ก็คือคนต่อต้านถูกปราบปรามอย่างหนัก พวกเขาจึงหนีไปแสวงหาอนาคตในโลกใหม่ (Hugh, 1999)

ในระยะแรกๆ ฝ่ายต่อต้านศาสนาในอังกฤษเริ่มแบ่งเป็น 2 พวก กลุ่ม Pilgrims คือพวกอยากออกเดินทางไปเสาะแสวงหาดินแดนใหม่ที่พวกเขาจะมีเสรีภาพทางศาสนาอย่างเต็มที่ ส่วนพวก Putitans เน้นไปที่ชำระศาสนาที่มีอยู่ให้บริสุทธิ์ผุดผ่อง ซึ่งพวกแรกไม่เห็นด้วยเพราะคิดว่าเป็นไปไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับผู้นำฝ่ายอนุรักษ์นิยมที่ครองอำนาจอยู่ และอำนาจนั้นได้กดทับมายาวนาน เมื่อถูกลงโทษอย่างหนักในปี ค.ศ. 1908 พวกเขาจึงยิ่งดิ้นรนลงมือทำตามความฝัน

[1] ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50200 อีเมล: tanet.ch@cmu.ac.th

วันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 1620 พวก Pilgrims 102 คน ออกเรือ Mayflower ใช้เวลาเดินทาง 65 วัน ถึงโลกใหม่ 11 พฤศจิกายน ค.ศ. 1620 ออกตระเวนค้นหาที่พักและที่เพาะปลูกจนพบและเรียกว่า Plymouth Plantation เริ่มต่อสู้บนแผ่นดินใหม่เมื่อ 21 ธันวาคม ค.ศ. 1620 ต้องเผชิญฤดูหนาวอันหฤโหดยิ่ง เพราะเพิ่งมาถึงและขาดอุปกรณ์มากมาย พวกเขาเอาชีวิตรอดได้เพียง 20 กว่าคนในเดือนมีนาคมปีถัดมา เด็กชายที่เกิดคนแรกบนโลกใหม่ ได้ชื่อว่า Peregrine (ก็คือ Pilgrim) พวกเขาฝ่าฟันต่อสู้เอาชีวิตรอดจนฤดูใบไม้ผลิมาถึง และออกเดินตามความฝันนั้น ขณะที่อำนาจรัฐที่อังกฤษยังคงลงโทษทำทารุณกับคนที่คิดเห็นต่างๆ ไม่ว่านิกายใด สิทธิเสรีภาพบนแผ่นดินใหม่จึงนับวันกลายเป็นทางออกของคนไม่ยอมแพ้ (Hakim, 2003, pp. 51-67)

สอง เมื่อผู้อพยพที่กลายเป็นชาวอาณานิคมของอังกฤษและมีจำนวนมากขึ้น ก็กระจายออกไปตามบริเวณชายฝั่งตะวันออกของอเมริกาเหนือจนเกิดเป็นอาณานิคมที่กระจายออกไปรวม 13 แห่ง โดยมีศูนย์กลางสำคัญเริ่มต้นที่บอสตัน ผู้อพยพได้ฝึกปรือฝีมือในการบริหารท้องถิ่นของตนด้วยตัวเอง เรียกว่า การปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น (Local Self Government) ที่เป็นอิสระมาก (Local Autonomy) จากรัฐบาลกลาง ตั้งแต่นั้นจนถึงการประกาศเอกราชเป็นเวลาถึง 150 ปี (ค.ศ. 1619-1776) เนื่องจากรัฐบาลอังกฤษเห็นว่าโลกใหม่อยู่ห่างไกลยุโรป (ขณะนั้นใช้เวลาเดินทางโดยเรือนานถึง 2 เดือนเศษ) ประชากรอังกฤษจำนวนมากถูกส่งไปปกครองอาณานิคมในทวีปอื่นๆ เพื่อหาประโยชน์จากการยึดครอง ขณะที่ผู้อพยพเหล่านั้นในทวีปอเมริกาเป็นคนอังกฤษด้วยกันและต่อต้านรัฐบาลด้วย รัฐจึงไม่เห็นความจำเป็นในการปกครองคนเหล่านี้ จึงเปิดโอกาสให้ผู้อพยพได้เรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์การบริหารจัดการทุกๆ ด้านด้วยตัวเอง ตลอดจนการบริหารจัดการความขัดแย้งระหว่างชุมชนต่างๆ ที่ขยายตัว

การเรียนรู้ด้วยการลงมือทำเป็นหลักจึงเป็นทั้งประชาธิปไตยโดยตรง (Direct Democracy) ที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในระบบการเมืองการบริหาร (People's active participation in political affairs) เกิดจิตสำนึกต่อท้องถิ่น (Local Consciousness) พลเมืองเข้มแข็ง (Strong Citizens) มิใช่เพียงแต่เมืองสร้างรัฐ (Cities Make a State) แต่ยังรวมถึงท้องถิ่นต่างๆ นั่นคือ ชุมชน เมือง และรัฐมารวมกันบริหารและเจรจาตกลงกันในประเด็นต่างๆ ของอาณานิคมนั้น (Localities, cities, and colony center make one) (Lumian, 1970, pp. 23-25)

ด้วยเหตุนั้น เราจึงพบว่ากรณีพลเมืองเข้มแข็ง และท้องถิ่นเข้มแข็งมากมาย ขณะเดียวกันการปกครองท้องถิ่นต่างๆ ก็แตกต่างกันเป็นหลายรูปแบบ เพราะแต่ละชุมชนมีอิสระ และมีประสบการณ์ต่างกัน จนเกิดรูปแบบการบริหารจัดการท้องถิ่นในสหรัฐฯ อย่างน้อย 6 รูปแบบ 1) รูปแบบที่ประชุมเมือง (Town Meeting Form) 2) รูปแบบที่ประชุมตัวแทนชุมชนต่างๆ (Town Representative Meeting Form) 3) รูปแบบคณะกรรมการ (Commission Form) 4) รูปแบบผู้บริหารเข้มแข็งมาจากการเลือกตั้งโดยตรง (Strong Executive Form)

5) รูปแบบฝ่ายบริหารอ่อนแอ (Weak Executive Form) และ 6) ระบบผู้จัดการเมือง (City Manager Form) โดยไม่มีกฎหมายใดๆ ห้าม ที่โดดเด่นที่สุด คือ การจัดการศึกษาของชุมชนเองและเสรีภาพในศาสนา (Wiebe, 1995)

สาม ตั้งแต่เริ่มแรก นักสู้ผู้อพยพเหล่านี้เป็นชนชั้นกลางขึ้นไป มีการศึกษา มีความคิดเพื่อสร้างสังคมที่ดีมีคุณภาพ และเพราะเป็นชาวโปรเตสแตนต์ ที่ให้ความสำคัญต่อการศึกษา เพราะในอดีต นักบวชผูกขาดการอ่านและตีความพระคัมภีร์ การเทศน์ และการเข้าถึงพระเจ้า จึงเกิดปัญหาหลายประการ ชาวโปรเตสแตนต์จึงเห็นว่าการศึกษา อ่านออกเขียนได้เป็นเรื่องสำคัญ เพื่อที่พวกเขาจะเข้าใจพระคัมภีร์และเข้าถึงพระเจ้าด้วยการอ่านเอง และตั้งวงศึกษาและเสวนาเพื่อยกระดับคุณภาพของตนเองและชุมชนด้วย ผู้อพยพจึงมุ่งมั่นส่งเสริมการศึกษา นำไปสู่การก่อตั้งสถาบันการศึกษาชั้นสูงอย่างรวดเร็ว วิทยาลัยแห่งแรกใช้เวลาเพียง 16 ปีหลังการก่อตั้งชุมชนบอสตัน ซึ่งเป็นบริเวณอาณานิคมแห่งแรกในทวีปอเมริกาตอนเหนือ (Johnson, 1997)

ในปี ค.ศ. 1636 John Harvard (1607-1638) นักเทศน์ชาวบอสตัน ซึ่งจบการศึกษาระดับมหาบัณฑิตจาก มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ บริจาคเงินก้อนใหญ่และหนังสือราว 400 เล่ม เพื่อสร้างวิทยาลัย เกิดเป็น Harvard College นับเป็นครั้งแรก ต่อจากนั้น ความร่วมมือกันของชุมชนอื่นๆ อาณานิคมอื่นๆ ก็ทำให้เกิดวิทยาลัยเพิ่มอีกเป็น 15 แห่งในช่วง 140 ปีก่อนการสร้างประเทศใหม่ (ค.ศ. 1636-1776) ได้แก่

(1) Harvard College. MA. 1636,
(2) College of William & Mary, VA. 1693,
(3) St. John's College, MD 1696,
(4) Yale (Conn.) 1701,
(5) U of Penn. 1740,
(6) Moravian Univ. PA 1742,
(7) U of Deleware 1743, DE,
(8) Princeton Univ. NJ. 1746,
(9) Washington and Lee U. 1749 VA.,
(10) Columbia U. NY. 1754,
(11) Brown Univ. RI. 1764,
(12) Rutgers U. NJ. 1769,
(13) Dartmouth College, NH. 1769,
(14) College of Charleston, SC. 1770,
(15) Salem College, NC. 1772.

สี่ ความเข้มแข็งของแต่ละท้องถิ่นไม่ว่าจะเป็นคุณภาพของผู้อพยพที่แสวงหาเสรีภาพและเสมอภาค การพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นและการพัฒนาระบบการศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลสำคัญยิ่งต่อการต่อสู้เพื่อเอกราช การสร้างและวางรากฐานให้กับการสร้างประเทศใหม่ เช่น ผู้แทนของแต่ละอาณานิคมล้วนเป็นผู้ที่มีความสามารถที่หลากหลายและมีการศึกษาดี เนื่องจากพวกเขาเติบโตในครอบครัวที่มีประสบการณ์อันขมขื่นจากการปกครองแบบอำนาจนิยมและการลิดรอนเสรีภาพด้านศาสนา ทำให้สหรัฐฯ หลังได้รับเอกราชจึงจัดตั้งเป็นสมาพันธรัฐ (Confederation) ก่อน เพราะเกรงรัฐบาลกลางจะมีอำนาจมากเกินไปและไม่รับฟังเสียงของประชาชนและท้องถิ่น

เมื่อได้พบปัญหาการนำที่อ่อนแอ และรัฐใหม่ขาดเอกภาพ รูปแบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ จึงเป็นคำตอบในปี ค.ศ. 1788 และผลของการมีผู้นำที่หลากหลายและระดมบทเรียนจากระบอบการเมืองในยุโรป เราจึงได้เห็นประสบการณ์ที่สั่งสมมายาวนานและความสามารถการนำในแต่ละด้าน เกิดการออกแบบรัฐประชาธิปไตยแห่งแรกของโลกสมัยใหม่ที่มีลักษณะสำคัญรวม 5 ด้าน คือ 1) เป็นสหพันธรัฐที่มารวมกัน แต่ละรัฐมีความเป็นอิสระตามที่ตกลงไว้ในรัฐธรรมนูญ ประเด็นนี้ถือเป็นสิ่งที่ตกค้างมาจากความเป็น 13 อาณานิคม และแต่ละแห่งเคยขมขื่นกับอำนาจของรัฐเดี่ยวที่ประสบมาก่อนการอพยพของบรรพชน 100 กว่าปีก่อน 2) รับรองรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรฉบับแรกของโลกที่ยืนยันหลักสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของคำประกาศเพื่ออิสรภาพในปี ค.ศ. 1776 และให้เป็นกฎหมายสูงสุด มีการแก้ไขเพียงบางมาตราเพื่อรองรับสถานการณ์ใหม่ในระยะหลัง แต่ไม่เคยมีการฉีกหรือล้มล้างรัฐธรรมนูญตลอดมา 3) ยอมรับหลักการผู้บริหารสูงสุดมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันก็มาจากประชาชน มีการตรวจสอบและการถ่วงดุลอำนาจ นั่นคือ เพื่อมิให้เกิดการฉ้อฉลอำนาจ 4) การแบ่งแยกอำนาจออกเป็น 3 ฝ่ายและแต่ละฝ่ายยึดโยงกับประชาชน เพื่อมิให้เกิดระบอบอำนาจนิยมไม่ว่าจะเป็นฝ่ายใด เช่น สภาผู้แทนที่มีผู้แทนได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในแต่ละเขตทุกๆ 2 ปี มีวุฒิสภาที่เป็นตัวแทนของแต่ละรัฐ มาจากการเลือกตั้งและทำหน้าที่ตรวจสอบสภาฯอีกขั้นหนึ่ง เช่นเดียวกับฝ่ายตุลาการที่ฝ่ายบริหารเป็นผู้แต่งตั้งแต่ต้องได้รับความเห็น ชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติ และ 5) การยอมรับอำนาจของแต่ละรัฐและขององค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งขึ้นต่อรัฐ (Lepore, 2018)

จะเห็นได้ว่า เมื่อแต่ละรัฐและท้องถิ่นยังมีอำนาจและสิทธิเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ คำว่าการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (Decentralization) จึงไม่มีพจนานุกรมการเมืองการปกครองของสหรัฐฯ เพราะท้องถิ่นมีมาก่อนรัฐบาลกลางและแต่ละรัฐ แต่ละรัฐและท้องถิ่นดูแลและบริหารงานด้านต่างๆ ของตนเองอย่างเข้มแข็งมายาวนาน รัฐบาลกลางที่เกิดขึ้นภายหลังจึงมีภารกิจที่เป็นงานระดับชาติเป็นหลัก คือ ความมั่นคง การต่างประเทศ และการเงินการคลัง

ส่วนงานด้านอื่นๆ จึงเป็นการกำหนดนโยบายกว้างๆ เพื่อเป็นกรอบของงานในแต่ละรัฐและท้องถิ่น

ห้า เนื่องจากสหรัฐฯ เป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่และอุดมสมบูรณ์ ชื่อเสียงนั้นจึงเลื่องลือทำให้ประชาชนในประเทศอื่นๆ ใฝ่ฝันอยากแสวงโอกาสและอยากมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีสิทธิเสรีภาพอย่างที่ได้ยินกิตติศัพท์ ดังนั้น แม้ผู้อพยพรุ่นหลังๆ จะแตกต่างจากนักต่อสู้เช่นรุ่นบุกเบิก แต่เมื่อผู้คนล้วนมีความหวัง และได้ไปอยู่ในดินแดนใหม่ ได้พบบรรยากาศแบบเสรีที่ไม่มีในดินแดนที่จากมา พวกเขาจึงสามารถพัฒนาศักยภาพของเขาได้อย่างเต็มที่ในแทบทุกๆ ด้าน จากนั้น เราจึงได้เห็นรัฐที่ประชาชนมีความหลากหลายมาจากทั่วโลก รวมทั้งกลุ่มคนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาธอลิกที่ขัดแย้งกับนิกายโปรเตสแตนต์ เราจึงได้เห็นการพัฒนาสำคัญ 2 อย่าง คือ 1) ระบอบประชาธิปไตยของทั้ง 2 ระดับ คือระดับชาติ และระดับรัฐ (รวมทั้งท้องถิ่นต่างๆ) และ 2) เสรีภาพทั้งด้านการเมืองในทุกๆ รัฐ การบริหารจัดการองค์กร การศึกษา ด้านศาสนา เศรษฐกิจ และสังคม-ศิลปวัฒนธรรม

อนึ่ง เราจะพบการเติบโตของระบบการศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชน ชื่อเสียงและคุณภาพของสถาบันการศึกษาก็เกิดจาก 2 ปัจจัย สำคัญ คือ 1) เสรีภาพ ทั้งทางวิชาการและการแสดงความคิดเห็น การค้นหาความจริง และการเปิดเผยข้อมูล ผลการค้นคว้าและความเห็นที่หลากหลายเพื่อประเทืองสติปัญญา และ 2) การแข่งขันเสรี ทั้งสองอย่างได้หนุนส่งให้สถาบันต่างๆ ได้เรียนรู้และปรับตัว แก้ไขจุดอ่อนและคำวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ รวมทั้งปฏิกิริยาของชุมชนและวงการอื่นๆ ในสังคม เพื่อยกระดับวิชาการให้สูงยิ่งขึ้น

หก จำนวนของสถาบันการศึกษาจึงเพิ่มมากขึ้นในทุกๆ รัฐ คนต่างชาติก็แสวงหาลู่ทางไปศึกษาต่อตามคุณภาพและชื่อเสียงของสถาบันเหล่านั้น และเช่นเดียวกัน ระบบการเมือง และการดำรงอยู่ของผู้บริหารและคนที่มีมาจากการเลือกตั้ง เสรีภาพย่อมนำไปสู่การตรวจสอบ การฟ้องร้อง การไต่สวน ค้นหาความจริง การจับกุม ลงโทษ หรือการชื่นชม การให้รางวัล มีผู้คนให้การต้อนรับล้นหลาม นี่คือผลของเสรีภาพและการแข่งขันนั่นเอง เคยมีคนห่วงใยว่าระบบเศรษฐกิจแบบผูกขาดจะทำให้คนรวยรวยมากขึ้นๆ คนส่วนใหญ่จนลงๆ นำไปสู่หายนะที่ผ่านมาเราได้เห็นว่าเสรีภาพ การแข่งขัน และระบบกฎหมายที่เข้มงวด ควรทำให้ชนชั้นล่างที่เสียเปรียบและชนชั้นบนที่ผูกขาดมีจำนวนลดลงๆ แต่ชนชั้นกลางมีจำนวนมากขึ้น ส่วนจะทำให้ชนชั้นล่างและชนชั้นบนหายไปก็เป็นเรื่องของเวลา ว่าระบอบไหน นโยบายและวิธีการ-มาตรการต่อสู้ทางการเมืองของฝ่ายใดจะได้รับชัยชนะ และส่งผลให้สังคมมีความเป็นธรรมเพิ่มมากยิ่งขึ้นๆ เป็นลำดับ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งชอบรัฐบาล และนโยบายตลอดจนวิธีการเคลื่อนไหวต่อสู้แบบใดและพวกเขาชาญฉลาดมากแค่ไหนในการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับกลไกข่าวสาร ที่มีทั้งความจริง ความเท็จ การศึกษา การเรียนรู้ และมาตรฐานทางศีลธรรมของสังคมเป็นอย่างไร ฯลฯ

และสุดท้าย **เจ็ด** เพราะเป็นสังคมเปิด ให้เสรีภาพและการแข่งขัน ทุกคนจึงมีโอกาสและพัฒนาศักยภาพได้เสมอในทุกๆ แห่งที่เป็นไปได้ โดยเฉพาะท้องถิ่นต่างๆ มีความแตกต่างกันแต่ก็ไม่มากนัก และไม่กระจุกแบบในประเทศที่รวมศูนย์อำนาจมากๆ เมืองเป็นแหล่งกระจุกความเจริญ คนรวยก็รวยเกินไป

แน่นอนว่าสหรัฐฯ ไม่ได้เริ่มต้นสมบูรณ์ไปเสียทุกอย่าง สตรีไม่มีสิทธิเลือกตั้งเหมือนชาย มีการค้าทาส คนผิวดำเป็นทาสรับใช้ เป็นสินค้าไว้ซื้อขาย ไม่มีสิทธิเสรีภาพใดๆ ซึ่งสะท้อนว่าสหรัฐฯ ทางใต้ รัฐบาลอังกฤษกับกลุ่มทุนร่วมกันหาประโยชน์จากทาส ทำธุรกิจโดยอาศัยแรงงานทาส คนอเมริกันทางภาคใต้ร่ำรวยและหากินกับสิ่งเหล่านั้น พอมีคนตื่นตัว หลายคนก็เริ่มรู้ว่าประเทศตอนเหนือ เช่น คอนเนตทิคัต เวอร์มอนต์ นิวแฮมป์เชียร์ แมสซาชูเซตส์ ไม่มีระบบค้าทาส ทุกคนเท่าเทียมกันหมด คนผิวดำส่วนหนึ่งก็หลบหนีขึ้นไปเป็นเสรีชนในรัฐตอนเหนือ การสั่งสมทางปริมาณผ่านไป 1 ศตวรรษ หลังเกิดประเทศใหม่ สงครามกลางเมืองก็เกิดขึ้น (ค.ศ. 1861-1865) ผู้นำสหรัฐฯ ประกาศยกเลิกระบบทาส สิ้นสุดกันที การกดขี่คนเหมือนกันฝ่ายเหนือที่ต่อต้านและฝ่ายใต้ที่นิยมการค้าทาสรบกันจนฝ่ายเหนือชนะ การเลิกทาสจึงสัมฤทธิ์ผลและคนผิวดำราว 4 ล้านได้รับอิสรภาพพร้อมกันกับการเสียชีวิตของประธานาธิบดี (ลินคอล์น) ที่ต่อสู้เพื่อสิ่งนี้ กว่าที่สตรีอเมริกันจะได้สิทธิไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นครั้งแรก การเคลื่อนไหวรณรงค์ก็กินเวลานานจนกระทั่งถึงปี ค.ศ. 1920 หรือเกือบ 1 ศตวรรษครึ่งหลังก่อตั้งประเทศ และกว่าที่กฎหมายว่าด้วยการปกป้องสิทธิของคนผิวสี ยุติการเหยียดผิว และให้สิทธิคนผิวสีในการเลือกตั้งจะเกิดขึ้น ก็คือปี ค.ศ. 1964 และ ค.ศ. 1965 เท่ากับว่าใช้เวลาอีก 1 ศตวรรษเต็มหลังสงครามกลางเมืองระหว่างฝ่ายเหนือกับฝ่ายใต้สิ้นสุดลง ฯลฯ

ทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางสังคมเป็นเรื่องที่ใช้เวลาแต่แน่นอน เมื่อสังคมหนึ่งเปิดโอกาสให้ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น โอกาสการเรียนรู้และได้รับฟังความคิดเห็นใหม่ๆ ก็จะเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ การใช้เวลายาวนานเพื่อการเปลี่ยนแปลงจึงสะท้อนให้เห็นทัศนะเก่าที่ฝังรากลึกมาก และ/หรือผลประโยชน์อันมหาศาลแต่ละด้านที่บางฝ่ายครอบครองและหวงแหน หรือมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีบทบาทและอิทธิพลสำคัญ ฯลฯ (Zinn, 2003)

2. ประวัติศาสตร์ของสหรัฐฯ ระดับจุลภาค

ขอกล่าวถึงนักสู้คนสำคัญ 5 คนในการต่อสู้เพื่อเอกราชของสหรัฐฯ คือ

(1) โรเจอร์ วิลเลียมส์ (Roger Williams, 1603-1683)

(2) ซามูเอล อดัมส์ (Samuel Adams, Boston, MA. 1722-1803)

(3) จอห์น อดัมส์ (John Adams, Braintree, MA. 1735-1826)

(4) โธมัส เจฟเฟอร์สัน (Thomas Jefferson, Shadwell, VA. 1743-1826)

(5) แอบิเกล สมิธ อดัมส์ (Abigail Smith Adams, Weymouth, MA. 1744-1818)

จะเห็นว่านักสู้ทั้ง 5 คนเป็นคนรุ่นไล่เลี่ยกัน มีชีวิตอยู่ในยุคการปฏิวัติเพื่อเสรีภาพและเอกราช และต่างมีบทบาทสำคัญในการต่อต้านอังกฤษ เรียกร้องอิสรภาพ และสถาปนาระบอบสาธารณรัฐประชาธิปไตยเป็นครั้งแรกของโลก 2 คนแรก และคนที่ 4 เกิดและเติบโตที่บอสตันและชานเมืองหลวงของอาณานิคมแมสซาชูเซตส์ คนที่ 3 มาจากเขตเกษตรที่ร่ำรวยในอาณานิคมเวอร์จิเนีย

นักสู้คนแรก โรเจอร์ วิลเลียมส์ จบการศึกษาจากเคมบริดจ์ ได้เรียนรู้ถึง 5 ภาษา และเป็นนักเทศน์สำนักพิวริตัน เขาเป็นสมาชิกรุ่นที่ 2 ที่อพยพไปถึงสหรัฐฯ ในปี ค.ศ. 1631 ที่บอสตันเวลานั้น มีหลายชุมชนชาวโปรเตสแตนต์แล้ว วิลเลียมส์ได้พบว่า เป็นโปรเตสแตนต์เหมือนกัน แต่ก็มีความคิดที่หลากหลาย เช่น เขาไม่เห็นด้วยกับแนวคิดนำเอางานศาสนาไปเป็นส่วนหนึ่งของรัฐ และการที่รัฐครอบงำศาสนา เขาเห็นว่าศาสนาต้องเป็นอิสระ และแยกออกไปเป็นเอกเทศ ไม่ขึ้นต่อรัฐหรือคำสั่งและการบริหารของรัฐ ด้วยทัศนะดังกล่าว วิลเลียมส์จึงถูกต่อต้านจากกลุ่มที่คิดต่าง โดยเฉพาะผู้บริหารจากรัฐบาลอังกฤษ จนเกิดความขัดแย้ง 2 เรื่องใหญ่ คือ วิลเลียมส์โจมตีผู้อพยพและรัฐที่แย่งยึดที่ดินของคนท้องถิ่นอินเดียน โดยใช้วิธีใช้กำลังบังคับและไม่ยอมจ่ายค่าตอบแทนให้ และอีกประเด็นก็คือให้ศาสนาแยกจากรัฐอย่างเด็ดขาด

วิลเลียมส์ถูกจับกุมและส่งฟ้องศาล เขาถูกลงโทษให้ต้องเนรเทศส่งตัวกลับอังกฤษ ความเห็นขัดแย้งบานปลายออกไปจนในที่สุดมีหลายฝ่ายเห็นว่า ผู้อพยพจากแผ่นดินแม่ล้วนประสบชะตากรรมเดียวกัน คือปรารถนาเสรีภาพด้านศาสนา ใยจึงลงโทษผู้แสวงหาเสรีภาพที่มีความเห็นต่างเช่นนั้น ดังนั้น ในปี ค.ศ. 1635 วิลเลียมส์จึงได้รับการช่วยเหลือให้หลบหนีออกจากเขตอาณานิคมแมสซาชูเซตส์ และขึ้นไปตั้งรกรากในเขตป่าเขาทิศเหนือของแมสซาชูเซตส์ วิลเลียมส์ได้รับความช่วยเหลือจากคนท้องถิ่นอินเดียนเผ่า Narragansetts ที่เขาเคยเข้าไปเผยแพร่ศาสนาแบบเคารพความเท่าเทียมกัน วิลเลียมส์ซื้อที่ดินจากคนอินเดียนท้องถิ่น ภายหลังมีกลุ่มคนที่เห็นด้วยกับเขาและได้อพยพตามไปจนเกิดเมืองชื่อ Providence ในปี ค.ศ. 1636 เขาต่อสู้กับรัฐบาลอังกฤษจนในที่สุดในปี ค.ศ. 1644 และ ค.ศ. 1651 เมือง Providence และอาณานิคม Rhode Island ก็ได้รับสิทธิบัตร (Royal Charters) จากรัฐบาลอังกฤษ สามารถจัดระบบการปกครองตนเองในท้องถิ่นและอาณานิคมอย่างเป็นอิสระ วิลเลียมส์ได้รับเลือกตั้งให้เป็นผู้ว่าการรัฐคนแรกและดำรงตำแหน่ง 3 สมัย ดินแดนป่าเขาในแถบนั้นที่ผู้อพยพและฝ่ายรัฐเข้าไปแย่งยึดที่ดินของคนอินเดียนท้องถิ่นโดยใช้กำลังและไม่จ่ายค่าตอบแทน ทำให้วิลเลียมส์เป็นผู้นำที่โดดเด่นในการต้อนรับผู้อพยพทุกคนมาสู่อาณานิคม Rhode Island ไม่ว่า

นิกายหรือศาสนาใดก็ตาม และ Rhode Island ก็ได้เป็นอาณานิคมแห่งแรกใน 13 อาณานิคม ที่ประกาศเอกราช ไม่ยอมขึ้นต่ออังกฤษในเดือนเมษายน ก่อนวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776 และแนวทางการแยกศาสนากับรัฐอย่างเด็ดขาดของอาณานิคมแห่งนี้ได้กลายเป็นบรรทัดฐาน ของทั้ง 13 อาณานิคมและทุกรัฐในเวลาต่อมา (Findling & Thackeray, n.d., pp. 185-187)

นักสู้คนที่ 2 ซามูเอล อดัมส์ เกิดในครอบครัวพิวริแตนส์ที่เคร่งและมีบทบาททาง การเมืองมาก เขาเรียนจบการศึกษาจากวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ทำธุรกิจในเมืองบอสตัน มีบทบาท สำคัญในการบริหารท้องถิ่นแบบ Town Meeting ของเมือง ซามูเอลก่อตั้งและเป็นผู้นำกลุ่ม ต่อต้านการเก็บภาษีของอังกฤษที่เกิดขึ้นหลายๆ ครั้งในช่วงปี ค.ศ. 1768-1776 อันเป็นผล ของความพ่ายแพ้ในสงครามกับฝรั่งเศสในยุโรปและอเมริกา ส่งผลให้อังกฤษประสบปัญหา เศรษฐกิจจนต้องขึ้นภาษีหลายอย่าง เขาทำหนังสือพิมพ์ จัดการชุมนุม และกล่าวปราศรัย อย่างเอาการเอางาน การต่อต้านการขึ้นภาษีของอังกฤษนับวันขยายตัวออกไปยังอาณานิคมอื่นๆ ความตื่นตัวทางการเมืองของชาวอาณานิคมก็พัฒนามากขึ้นๆ โธมัส ฮัตชินสัน (Thomas Hutchinson) ผู้ว่าการอาณานิคมแมสซาชูเซตส์ ทำรายงานไปยังรัฐบาลอังกฤษ กรุงลอนดอน ระบุว่าซามูเอล เป็นกบฏคนสำคัญที่สุด และเป็นคนแรกในหมู่ชาวอาณานิคมที่ประกาศว่า ปัญหาการขึ้นภาษีและความเดือดร้อนทั้งปวงของชาวอาณานิคมจะแก้ไขได้ด้วยการมีเอกราช ก่อตั้งประเทศใหม่ และปลดปล่อยตนเองจากการปกครองของอังกฤษ

เหตุการณ์สำคัญมากครั้งแรกในปี ค.ศ. 1773 เรียกว่า งานเลี้ยงน้ำชาบอสตัน (Boston Tea Party) อังกฤษประกาศขึ้นภาษีชา ทำให้คนอเมริกันที่ส่วนใหญ่ที่นิยมดื่มชาเช่นเดียวกับ คนอังกฤษไม่พอใจอย่างมาก นำไปสู่การเปิดประเด็นรณรงค์ นั่นคือ แนวคิด “ไม่มีตัวแทน ในรัฐสภา ก็ต้องไม่มีการเก็บภาษี” (No taxation without representation) ต่อต้านทั่วทุก อาณานิคม ผลของการชุมนุมคัดค้านภาษีดังกล่าว นำไปสู่การจัดตั้งองค์กรลับชื่อ Sons of Liberty ที่ซามูเอล เป็นแกนนำ ในคืนวันที่ 16 ธันวาคม ค.ศ. 1773 การชุมนุมต่อต้านนำโดย องค์กรลับนี้ ได้พัฒนาไปเป็นการลอบขึ้นเรือที่ขนสินค้าจากอังกฤษเข้าเทียบท่าเรือบอสตัน และ แอบเทชาจำนวนมากทิ้งลงไปในอ่าวหน้าเมือง เพื่อประท้วงการขึ้นภาษีดังกล่าว

ต่อมา เนื่องจากภาษีของผู้คนในแต่ละอาณานิคมต้องจ่ายให้อังกฤษนับวันเพิ่มขึ้น ทั้งมูลค่าและชนิดของภาษีต่างๆ ซามูเอลมีบทบาทมากขึ้นเป็นลำดับ เอกสารของ โธมัส ฮัตชินสัน (Thomas Hutchinson) ผู้ว่าการอาณานิคมแมสซาชูเซตส์ ที่รายงานไปยังรัฐบาล อังกฤษ กรุงลอนดอน ระบุว่าซามูเอล เป็นกบฏคนสำคัญที่สุด เขาเป็นคนแรกในหมู่ชาว อาณานิคมที่ประกาศว่าปัญหาการขึ้นภาษีและความเดือดร้อนทั้งปวงของชาวอาณานิคมจะต้อง แก้ไขด้วยการมีเอกราช ก่อตั้งประเทศใหม่ และปลดปล่อยตนเองจากอังกฤษ

ซามูเอล เล็งเห็นความจำเป็นการติดต่อและประสานงานกันระหว่างอาณานิคมทั้ง 13 แห่ง เพื่อต่อต้านการขึ้นภาษีของอังกฤษที่นับวันเพิ่มขึ้น เขาได้จัดตั้งคณะกรรมการติดต่อประสานงานระหว่างอาณานิคมต่างๆ รวม 13 แห่ง ชื่อว่า The Committees of Correspondence ต่อจากนั้น เมื่อความขัดแย้งกันระหว่างอังกฤษกับอาณานิคมทั้ง 13 แห่งรุนแรงมากขึ้น องค์กรดังกล่าวจึงแปรเป็นสภาแห่งทวีป อันเป็นที่รวมของผู้แทนจากอาณานิคมต่างๆ และจัดประชุมครั้งแรก (The First Continental Congress) ในฤดูใบไม้ผลิ ปี ค.ศ. 1774 ที่เมืองฟิลาเดลเฟีย อันเป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุด และตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างอาณานิคมในเขตเหนือและใต้ ซามูเอลได้รับเลือกให้เป็นผู้แทนเข้าร่วมการประชุมสภาฯทุกครั้ง จนสงครามปฏิวัติเกิดขึ้นระหว่างปี ค.ศ. 1776 และ ค.ศ. 1779

ซามูเอล เป็นนักพูดปลุกระดมและนักจัดตั้งองค์กรต่อสู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการต่อสู้ช่วงเวลาดังกล่าว บทบาทอันโดดเด่นของเขาในการนำการต่อสู้แต่ละครั้งถูกเพ่งเล็งมากขึ้นๆ จากฝ่ายอังกฤษ ท่ามกลางการต่อต้านอังกฤษที่เข้มข้นและได้รับการสนับสนุนมากขึ้นๆ จากอาณานิคมอื่นๆ อาจเป็นเพราะสาเหตุนั้น ตลอดชีวิตการต่อสู้ของเขา ซามูเอลจึงทำลายเอกสารการติดต่อและที่เผยแพร่ในการปลุกระดมทั้งหมดเพราะเกรงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและกลุ่มต่อไป ส่งผลให้งานประวัติศาสตร์ยุคหลังๆ กล่าวถึงบทบาทของ ซามูเอลน้อยมาก มีคนเห็นว่าซามูเอล เป็น “นักการเมืองคนแรกของยุคอาณานิคม” โธมัส เจฟเฟอร์สัน ประธานาธิบดีคนที่ 3 ของสหรัฐฯ กล่าวว่า “ซามูเอลเป็นคนอเมริกันคนแรกที่เอาการเอางานที่สุดและยืนหยัดที่สุดในการต่อสู้ปฏิวัติ” บทความนำของวารสาร Smithsonian ฉบับเดือนตุลาคม ค.ศ. 2022 ขึ้นหน้าปกว่าซามูเอล “คือผู้ก่อตั้งประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ถูกลืม....เป็นเวลาหลายปีก่อนการประกาศเอกราช ชื่อเสียงของซามูเอล อดัมส์ทัดเทียมกับจอร์จ วอชิงตันหรืออาจมากกว่าในอาณานิคมต่างๆ” ก่อนที่สงครามอิสรภาพจะเริ่มขึ้น

นอกจากซามูเอลจะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาปฏิวัติเพื่อต่อสู้อังกฤษในช่วงก่อนและระหว่างสงครามกู้เอกราช หลังการสถาปนาประเทศ ซามูเอลกลับมามีบทบาทในบอสตันและได้รับการเลือกตั้งเป็นวุฒิสมาชิกของรัฐ และต่อมา เขาก็ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าการรัฐแมสซาชูเซตส์ (1794-1798) (Schiff, 2022, pp. 30-37, 82-84)

นักปฏิวัติคนที่ 3 จอห์น อดัมส์ มาจากครอบครัวเกษตรกร และแม่มาจากครอบครัววงการแพทย์ชั้นนำของเมือง เขาจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเช่นเดียวกับซามูเอล ซึ่งเป็นลูกผู้พี่ เพียงแต่จอห์น ศึกษาต่อที่สำนักกฎหมายของสถาบันเดียวกัน และก้าวขึ้นเป็นนักกฎหมายที่มีชื่อเสียงอันดับต้นๆ ของบอสตัน

จอห์นโดดเด่นในด้านการว่าความ ช่วยเหลือผู้ยากไร้และนักสู้ที่ฝ่ายอังกฤษฟ้องร้องเอาผิด และการเขียนบทความวิพากษ์วิจารณ์อังกฤษที่มีอิทธิพลอย่างมากในการเผยแพร่ทัศนะ

ชาตินิยม เขาร่วมงานกับซามูเอล ผลักดันการประชุมผู้แทนอาณานิคมต่างๆ ให้เกิดขึ้นโดยเร็ว ทั้ง 2 อดัมส์ ได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนจากแมสซาชูเซตส์และได้เป็นสมาชิกคนสำคัญในสภาปฏิวัติ จอห์นเป็นรองประธานาธิบดีสหรัฐฯ 2 สมัยในยุคของประธานาธิบดีคนแรก (จอร์จ วอชิงตัน, 1789-1797) และต่อจากนั้น จอห์นก็ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีคนที่ 2 ของประเทศ (ค.ศ. 1797-1801)

กล่าวในภาพรวม 1) จอห์น (ร่วมกับซามูเอล) นับเป็นผู้นำคนสำคัญที่เรียกร้องให้คนอเมริกันต่อสู้และเรียกร้องจากอังกฤษ ในที่ประชุมสภาปฏิวัติ 2) เขาเสนอวอชิงตันเป็นผู้บัญชาการกองทัพกู้อิสรภาพ แม้ว่าเขาจะสนิทสนมกับซามูเอลและจอห์น แฮนค็อก (John Handcock) อย่างมาก ทั้ง 2 คนเป็นตัวแทนจากแมสซาชูเซตส์ในการประชุมที่สภาปฏิวัติ และแฮนค็อกทั้งมีฝีมือในการบริหารและต้องการเป็นแม่ทัพใหญ่ แต่จอห์น อดัมส์ เห็นว่าต้องไม่คิดเรื่องความเป็นเพื่อน-พวก ชาวเหนือโดดเด่นมากแล้วในงานการเมืองต่อต้านอังกฤษ จึงจำเป็นต้องได้การสนับสนุนอย่างมากจากอาณานิคมฝ่ายใต้ เมื่อวอชิงตันจากเวอร์จิเนียเป็นแม่ทัพ แรงหนุนอย่างมากจากฝ่ายใต้ก็จะเพิ่มขึ้น ความสามัคคีของอาณานิคมเหนือ-ใต้จึงจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อชัยชนะในการต่อสู้กับอังกฤษ 3) เขาเสนอให้โธมัส เจฟเฟอร์สันเป็นผู้ร่างคำประกาศอิสรภาพของประเทศ (4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776) อันลือลั่น เพราะยอมรับฝีมือ 4) จอห์นเป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญของรัฐแมสซาชูเซตส์ (1780) 5) เขาเจรจาและทำสัญญากับฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1783 ส่งผลให้อังกฤษต้องยุติสงครามกับสหรัฐฯ และยอมรับรองเอกราชของสหรัฐฯ อย่างเป็นทางการ (McCullough, 2001, pp. 125-166, 289-567)

คนที่ 4 โธมัส เจฟเฟอร์สัน มาจากครอบครัวชาวนารวยในเวอร์จิเนีย ได้รับการศึกษาจาก College of William & Mary เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น และต่อมาได้เป็นสมาชิกสภาปฏิวัติสู้กับอังกฤษในสงครามอิสรภาพ ความโดดเด่นในด้านสติปัญญาและการเขียนทำให้จอห์น อดัมส์มองเห็นและเสนอให้เจฟเฟอร์สันเป็นผู้ร่างคำประกาศอิสรภาพ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776 อันลือลั่น เจฟเฟอร์สันถูกส่งไปเป็นทูตสหรัฐฯ ประจำฝรั่งเศส (1785-1789) เปิดโอกาสให้เขาเรียนรู้ความสำคัญของงานต่างประเทศกับมหาอำนาจในยุโรป และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เขาก้าวขึ้นเป็นประธานาธิบดีคนที่ 3 (2 สมัย, ค.ศ. 1801-1809) ต่อจากวอชิงตัน และจอห์น อดัมส์ และเป็นผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเวอร์จิเนียในปี ค.ศ. 1819

ผลงานที่โดดเด่นชิ้นหนึ่งของเจฟเฟอร์สันคือ การเจรจากับฝรั่งเศส สำเร็จในปี ค.ศ. 1803 ในการซื้อดินแดนลุยเซียนา เนื้อที่ 8 แสนตารางไมล์ มูลค่า 15 ล้านเหรียญ ส่งผลให้ที่ดินด้านทิศตะวันตกของแม่น้ำมิสซิสซิปปีเป็นต้นไปเป็นที่ปลอดอำนาจของมหาอำนาจยุโรป ด้วยมุมมองทางยุทธศาสตร์ที่ยอดเยี่ยม เจฟเฟอร์สัน ทำให้สหรัฐฯ ได้ครอบครองรัฐลุยเซียนาที่กว้างใหญ่ และจัดส่งทีมไปสำรวจดินแดนตะวันตกที่กว้างใหญ่ไปจนถึงชายฝั่งมหาสมุทร

แปซิฟิก (ค.ศ. 1804-1806) เปิดทางสู่การบุกเบิกและยึดครองดินแดนในอนาคต ทำให้สหรัฐฯ เป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่อันดับต้นๆ ของโลกในเวลาต่อมา (Ambrose, 2002, pp. 1-14)

และ**คนที่ 5 แอบิเกล อดัมส์** เป็นสตรีนักปฏิวัติคนสำคัญ เธอต้องเลี้ยงลูกเล็กๆ 4 คน และเข้าร่วมการต่อต้านอังกฤษในสงครามใต้ดิน ขณะที่สามี (จอห์น อดัมส์ ออกไปเข้าร่วมในสงครามใหญ่) แอบิเกลมาจากครอบครัวนักเทศน์และนักการเมือง มีฐานะดี ครอบครัวมีทาส 4 คนทำงานรับใช้ แม้เธอไม่ได้เรียนระดับวิทยาลัย แต่เธอได้รับการอบรมจากตระกูลที่เป็นปัญญาชน ที่มีและอ่านหนังสือมาก แอบิเกลและจอห์น อดัมส์ได้รับการยกย่องว่าเป็นคู่สามี-ภรรยาที่โดดเด่นมากด้านสติปัญญาความรู้และมุมมองที่ก้าวหน้าต่อการสร้างประเทศใหม่ พวกเขาคัดค้านระบบทาส และปล่อยทาสทั้งหมดสู่เสรีภาพ จดหมายจำนวนมากของเธอที่เขียนโต้ตอบกับสามีในระหว่างการปฏิวัติ ที่เล่าถึงสถานการณ์การปฏิวัติและกิจกรรมการต่อสู้ของทั้งสองฝ่ายได้กลายเป็นเอกสารล้ำค่าของประวัติศาสตร์อเมริกันในยุคนั้น แอบิเกลเป็นสุภาพสตรีหมายเลข 1 ของประเทศ มีบทบาทสำคัญเป็นที่ปรึกษาทางการเมืองให้แก่สามี เป็นสตรีคนแรกที่เรียกร้องให้ประธานาธิบดีคนที่ 3 ออกกฎหมายให้สิทธิแก่สตรีอเมริกันในการเลือกตั้งเท่าเทียมกับชาย ในราวปี ค.ศ. 1801-1802 แต่ไม่สำเร็จ นอกจากนั้น แอบิเกลยังเป็นแม่ของจอห์น ควินซี อดัมส์ (John Quincy Adams) (ค.ศ. 1767-1848) ประธานาธิบดีคนที่ 6 (ค.ศ. 1825-1829) (Roberts, 2008)

การศึกษาระดับจุลภาค: แง่มุมที่ต้องขยาย

จากการศึกษาชีวิตและผลงานของนักสู้ทั้ง 4 คนข้างต้นซึ่งเป็นเรื่องราวทั่วๆ ไป เราจะพบว่าทั้ง 4 เป็นบุคคลสำคัญในยุคแห่งการต่อสู้และก่อตั้งประเทศใหม่ เราได้เห็นความเสียสละและความสามารถของพวกเขาในการอุทิศตนเพื่อมาตุภูมิ แน่นอน สำหรับคนที่สนใจเรื่องราวทั่วๆ ไป ได้ไปชมกรุงวอชิงตัน ดี.ซี. นครหลวงของสหรัฐฯ และได้อ่านเรื่องราวการต่อสู้ปฏิวัติและชมอนุสาวรีย์ของบุคคลสำคัญ ได้แก่ จอร์จ วอชิงตัน (ค.ศ. 1732-1799) โธมัส เจฟเฟอร์สัน, อับราฮัม ลินคอล์น (ค.ศ. 1809-1865) และแฟรงคลิน รูสเวลต์ (ค.ศ. 1882-1945)

เป็นเรื่องเข้าใจได้ในเมื่อผู้แทนที่เข้าร่วมสภาปฏิวัติก่อนสงครามอิสรภาพในปี ค.ศ. 1776 จะเกิดขึ้นมีจำนวน 3-4 คนในแต่ละอาณานิคม สภาฯ จึงน่าจะมีสมาชิกราว 45 และ 3 ในนั้นเป็นประธานาธิบดีคนที่ 1-3 2 คนได้ขึ้นแท่นอนุสาวรีย์ แต่ประธานาธิบดีคนที่ 2 จอห์น อดัมส์ ไม่มีอนุสาวรีย์ที่เมืองหลวง เป็นเพราะเหตุใด ไม่ชัดเจน น่าเชื่อว่าคณะกรรมการที่ตัดสินมองที่ผลงานและผลกระทบของงานที่มีต่อส่วนรวม

เรื่องที่ 2 มีงานเขียนในระยะหลังระบุว่า ซามูเอล อดัมส์ เป็นผู้นำการปฏิวัติที่ถูกลืม หมายความว่าท่านผู้นี้มีบทบาทสำคัญที่ควรได้รับการยกย่องอย่างเหมาะสม มากกว่าที่เคยเป็นมา

เรื่องที่ 3 ขบวนการต่อสู้ของสตรีเพื่อสิทธิในการเลือกตั้งย่อมคึกคักมานานแล้ว สังเกตจากเอกสารเกี่ยวกับสตรีอเมริกันที่มีมากมาย แม้แอบิเกลจะได้เรียกร้องประธานาธิบดีก่อนใครๆ เพื่อให้ได้สิทธิดังกล่าว แต่ก็เพิ่งประสบความสำเร็จเมื่อ 120 ปีให้หลัง (ค.ศ. 1920) หรือ 100 ปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เส้นทางอันยาวนานของการรณรงค์ และแรงต่อต้านของความคิดอนุรักษ์ที่แข็งแกร่ง (Roberts, 2008)

เรื่องที่ 4 จากการเปิดเผยของอาจารย์คนหนึ่งที่ไปร่วมเสวนาที่ มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน-เมดิสัน ในปี ค.ศ. 1996 อาจารย์ผู้สอนวิชาปรัชญาการเมืองอเมริกันต้องลดการบังคับให้นักศึกษาต้องอ่านหนังสือ 5-6 เล่มในวิชานี้เหลือ 3-4 เล่ม เธอจึงตัดงานปรัชญาการเมืองของโธมัส เจฟเฟอร์สันออกไป เมื่อมีคนถามว่าทำไมไม่ตัดเล่มอื่นออก อาจารย์เธอตอบว่า “ก็เจฟเฟอร์สันมีทาสนี่นา” พร้อมกันนั้น ก็มีเสียงปรบมือของคนฟังเกินครึ่งห้อง (Ambrose, 2002, p. 2)

ถูกต้องแล้ว โธมัส เจฟเฟอร์สัน เกิดในครอบครัวที่มีฐานะดีทั้งฝ่ายพ่อและแม่ เขาได้รับมรดกก้อนโตเมื่ออายุได้ 14 ปี เพราะพ่อตายจากไป ทั้งพ่อและแม่มีทาสไว้ทำงานในฟาร์มและในบ้านหลายร้อยคน เจฟเฟอร์สันมีทัศนะเชื้อชาตินิยม (Racist) เชื่อมั่นในความเก่งฉกาจของคนผิวขาว ดูถูกคนผิวดำว่าต่ำต้อยกว่า ขี้เกียจ โง่ และเชื่อถือไม่ได้ เขายอมรับระบอบการค้าทาส ครอบครองทาส (Slavery) และเหยียดผิว (Segregation)

เอกสารหลายชิ้นวิเคราะห์ว่าเจฟเฟอร์สันมีภรรยาลับ ซึ่งเป็นหนึ่งในจำนวนทาสของเขา 600 กว่าคน เธอชื่อ Sally Hemmings (ค.ศ. 1773-1835) เจฟเฟอร์สันแต่งงานกับมาร์ธา (Martha) มีลูกด้วยกัน 6 คน มาร์ธาเสียชีวิตในปี ค.ศ. 1782 ต่อมาในปี ค.ศ. 1787 Sally อายุ 14 ปี ส่วนเจฟเฟอร์สันอายุ 44 ปี เธอก็ตกเป็นภรรยาของเขาและเขาไม่เคยเปิดเผยกับใครหรือมีบันทึกใดๆ ทั้งสิ้น แม่ผิวดำของ Sally ซึ่งเป็นทาสก็ตกเป็นภรรยาลับของพ่อตาของเจฟเฟอร์สันนั่นเอง Sally จึงเป็นลูกครึ่งและผิวค่อนข้างขาว ลูกๆ ของเธอทั้ง 6 หลบหนีจากบ้านได้เป็นไทเมื่อพวกเขาอายุได้ 21 ปี Sally ตั้งท้องและคลอดลูกคนแรกหลังจากที่เธอติดตามเจฟเฟอร์สันไปเป็นทูตที่ฝรั่งเศส ลูกทั้ง 6 คน ชายและหญิงใช้นามสกุล Hemmings

เจฟเฟอร์สัน ได้รับมรดกมากมายโดยเฉพาะทาส ทั้งจากสายพ่อและแม่และภรรยาที่ด่วนจากไป เขาคงไม่เชื่อถือว่าคนเราเกิดมาเท่ากันดังที่เขาเขียนไว้ในคำประกาศอิสรภาพในปี ค.ศ. 1776 เขาใช้เวลาส่วนใหญ่ในด้านวิชาการ กฎหมายและการเมือง และประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง แต่เขาล้มเหลวในชีวิตส่วนตัว จากงานเขียนทางปรัชญาและกฎหมาย เจฟเฟอร์สันรู้ดีว่าระบบทาสเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ระยะหลังๆ ที่เขาทุ่มเทให้กับการเมืองและการบริหารรัฐ เจฟเฟอร์สันมีหนี้สินมากในฟาร์มของเขา เขาจึงต้องประหยัด แต่เขาก็ไม่เคย

ปลดปล่อยทาสคนไหนสู่เสรีภาพ น่าสนใจว่าเจฟเฟอร์สันมีสัมพันธ์ลับและมีลูกกับทาสเพียงคนเดียว ทั้งๆ ที่เขามีทาสในการครอบครองหลายร้อยคน

อดีตประธานาธิบดีธีโอดอร์ รูสเวลต์ (Theodore Roosevelt) (ค.ศ. 1858-1919) เห็นว่าโธมัส เจฟเฟอร์สันเป็นประธานาธิบดีที่เลวร้ายที่สุดของประเทศ เพราะเขาทำในสิ่งที่คนระดับประธานาธิบดีไม่ควรทำ เขาไม่สามารถลุกขึ้นยืนเพื่อเอาชนะระบบความคิดที่ครอบงำยุคสมัยและสถานที่นั้น แต่เขาเต็มใจที่จะหาประโยชน์จากแรงงานทาสที่เขาครอบครองตลอดมา

คำถามมีว่า “มีกี่คนในชีวิตของเราที่หลุดพ้นหรืออยู่เหนือโซ่ตรวนของสถานที่, สิ่งแวดล้อมและยุคสมัยที่เราเผชิญ?” นี่เป็นคำถามเชิงปรัชญาที่สำคัญยิ่ง และแน่นอน ขึ้นอยู่กับว่า ใครล่ะที่เป็นผู้ให้คำตอบ....นักสู้ นักอุดมคติ นักคิดที่พยายามเข้าใจชีวิต และสิ่งต่างๆ โดยมอง 2 ด้าน หรือญาติมิตร และคนรัก??? (Ambrose, 2002, pp. 4-9)

เจฟเฟอร์สัน เกิดในตระกูลเศรษฐี มีการศึกษาที่ดี มีจุดแข็งมากมาย ว่ากันว่าเขาเป็นมนุษย์เรอแนสซองส์ อันดับต้นๆ คนหนึ่ง (truly a Renaissance man) อ่านหนังสือมากและมีความรู้อย่างลึกซึ้งในหลายวิชามาก มีความรู้ลึกซึ้งและกว้างขวางยิ่งกว่าประธานาธิบดีคนใดที่เคยมีมา ยกเว้นธีโอดอร์ รูสเวลต์ เขาเป็นนักเขียนที่เก่งมาก สิ่งที่เขียนแต่ละชิ้นเด่นทั้งเนื้อหาและการใช้ภาษา เขามิใช่นักพูดในที่สาธารณะที่ยอดเยี่ยม แต่กับคนกลุ่มเล็กๆ เขาตรึงผู้ฟังได้อย่างสิ้นเชิง คนที่เคยทานข้าวและสนทนากับเขา ลงความเห็นตรงกันว่า เจฟเฟอร์สันเป็นเลิศทั้งการถาม-ตอบที่ลึกซึ้ง การอธิบาย การตั้งประเด็น คำคม การซุบซิบนินทา เสียงหัวเราะ ในภาพรวม อัจฉริยภาพและมนต์เสน่ห์ของเขานั้นช่างยิ่งใหญ่ แอบิเกล อดัมส์ ภรรยาของจอห์น อดัมส์ ซึ่งว่ากันว่าเป็นสตรีที่ฉลาดที่สุดคนหนึ่งของยุค เคยสนทนากับเขาหลายครั้ง และได้กล่าวว่า “เจฟเฟอร์สันเป็นสุดยอดคนหนึ่งที่โลกนี้จะหาได้”

เจฟเฟอร์สันรอบรู้ถึง 6 ภาษา (กรีก ละติน ฝรั่งเศส สเปน อิตาเลียน และอังกฤษ) เขาเป็นอัจฉริยะด้านการเมืองและปรัชญาการเมืองและการทำงานให้สังคม (Civic Duties) ความรู้รอบตัวก็น่าอัศจรรย์ เขาเก่งด้านวิทยาศาสตร์ทั่วไป รอบรู้เรื่องดอกไม้และนกประจำถิ่น ภูมิศาสตร์ ฟอสซิล วรรณกรรมคลาสสิกและวรรณกรรมร่วมสมัย เก่งการออกแบบและศิลปะ รู้เรื่องการเมืองและรู้จักนักการเมืองดีมาก รอบรู้การเมืองในแต่ละรัฐ แต่ละเขต ความรู้เรื่องการเมืองระหว่างประเทศดีเยี่ยม เจฟเฟอร์สันยังชอบดนตรี เล่นไวโอลินเก่งมาก

จากการศึกษาของทีมนักวิชาการเรื่องประธานาธิบดี และผู้นำกองทัพ (Elite Studies) จดหมายส่วนตัวที่เขาเขียนถึงผู้คน เรียงความ คำสั่งของฝ่ายบริหาร ทั้งหมดนี้ ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาด้านการเมือง ปรัชญา การตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับผู้คนและสังคม ตลอดจนการทำมาหาเลี้ยงชีพ ทีมนักวิชาการสรุปตรงกันว่า งานต่างๆ ทั้งหมดที่กล่าวมาของเจฟเฟอร์สันยอดเยี่ยมเหนือกว่าผู้นำคนอื่นๆ ทั้งหมดที่ผ่านมา ฯลฯ

มรดกที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่เจฟเฟอร์สันฝากไว้ ก็คือ คำประกาศอิสรภาพ (Declaration of Independence) เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม ค.ศ. 1776 ที่ว่า “คนเราเกิดมาเท่าเทียมกัน” นับเป็นถ้อยคำที่อ้างถึงกันทั่วโลกใบนี้ ทุกคนและทุกหนแห่งรู้จักประโยคนี้ นักประวัติศาสตร์คนดัง Samuel Eliot Morison กล่าวว่า “ถ้อยคำนั้นมีลักษณะปฏิวัติยิ่งกว่าประโยคใดๆ ที่เขียนโดย โรเบสปิแอร์, มาร์กซ หรือเลนิน เป็นถ้อยคำที่ยังคงท้าทายเราทุกคนจนถึงวันนี้ และยังเป็นทั้งแรงบันดาลใจต่อผู้ถูกกดขี่ทั่วโลก” (Ambrose, 2002, p. 7)

ผลงานชิ้นที่ 2 คือ “กฎบัตรเวอร์จิเนียว่าด้วยเสรีภาพด้านศาสนา” ในปี ค.ศ. 1779 เจฟเฟอร์สันเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยเสรีภาพ เข้าสู่สภานิติบัญญัติของรัฐเวอร์จิเนีย และได้รับการสนับสนุนให้ออกเป็นกฎหมาย นับเป็นหลักการสำคัญที่แพร่ออกไป และเป็นที่ยอมรับทั่วประเทศ

ผลงานสำคัญชิ้นที่ 3 คือ เจฟเฟอร์สันเสนอแนวคิดเรื่องสิทธิของพลเมืองที่ทุกคนจะได้รับการศึกษาจากรัฐ โดยไม่มีการจำกัดเรื่องเวลาที่เรียนหรืองบประมาณเพื่อการศึกษา เมื่อเจฟเฟอร์สัน ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเวอร์จิเนียในปี ค.ศ. 1819 และเริ่มเปิดทำการสอนใน 6 ปีต่อจากนั้น เขาได้พบว่ามีอาจารย์เพียง 5 คนและนักศึกษา เพียง 40 คน เขาเริ่มงานเพื่อปรับปรุงการศึกษาระดับประถมและมัธยมของรัฐเป็นการด่วน

ผลงานสำคัญอีกชิ้นหนึ่งของเขาคือ การสร้างความเข้มแข็งให้ประเทศใหม่ ในปี ค.ศ. 1784 เจฟเฟอร์สันได้เสนอแผนการพัฒนาดินแดนทิศตะวันตก โดยระบุว่าเมื่อเขตโอไฮโอ อินดีแอนา อิลลินอยส์ วิสคอนซิน และมิชิแกน มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นมากพอ ดินแดนเหล่านี้และดินแดนอื่นๆ ในอนาคต จะต้องมารวมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศในฐานะที่เป็นรัฐ มีฐานะและสิทธิทุกอย่างเท่าเทียมกับ 13 รัฐที่มีอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นจำนวน สส. และวุฒิสมาชิก ตลอดจนระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในระดับรัฐและท้องถิ่น

เจฟเฟอร์สัน มีคฤหาสน์ที่อลังการมาก เรียกว่า Monticello ที่นั่น หรูหรางดงามทั้งอาคารสถานที่และทิวทัศน์รอบๆ มีทาสที่เป็นช่างฝีมือชั้นเลิศของแต่ละด้านทำงานให้คฤหาสน์ที่เขาไปสรรหามา (ช่างก่อสร้าง ช่างไม้ ช่างเย็บผ้า ช่างทำรองเท้า พ่อครัว แม่บ้าน ฯลฯ) ซึ่งก็คงจะเหมือนกับคนที่ฝังใจกับความคิดอะไรบางอย่าง ที่เขาก็รู้ดี แต่เขาไม่เคยพูดถึงสิ่งที่เห็นตรงหน้าและรอบๆ ว่า คนงานเหล่านั้นเป็นใคร เก่งอย่างไร คฤหาสน์นั้นสร้างโดยใคร? เขาละเลยคำของจอห์น อดัมส์ สหายนักปฏิวัติด้วยกัน ที่ว่า “การปฏิวัติไม่มีทางสำเร็จสมบูรณ์ได้ จนกว่าทาสทั้งหมดจะได้เป็นเสรีชน (the Revolution would never be complete until the slaves were free)

> *"เขาคงคิดว่าไม่มีทางเป็นไปได้กระมัง ที่คนแอฟริกันผิวดำจะอยู่ได้ในสังคมอเมริกันแบบเสรีชน เขาจึงเลือกวิธีโอบกอดลัทธิเชื้อชาตินิยมที่เลวร้ายที่สุด นั่นคือกอดรัดระบบทาสไว้กับตัวเองและในคฤหาสน์นั้น และเมื่อเขาแสดงออกมาด้วยการไม่ใส่ใจสิ่งที่เขาได้วิพากษ์วิจารณ์ระบบทาสอย่างรุนแรงทั้งพูดและเขียน และที่เขาไม่เต็มใจที่จะทำอะไรเลยเพื่อลดทอนและทำลายล้างระบอบนั้น จุดอ่อนที่ชัดเจนที่สุดของเขา ก็คือ การเป็นคนขี้ขลาดทางสติปัญญา (an intellectual coward)."* (Ambrose, 2002, pp. 4-12)

ก็เพราะเขาไม่เคยเปิดเผยเรื่องนี้ และ Sally เป็นทาสที่ทำงานแต่ภายในบ้าน อีกทั้งเธอไม่มีการศึกษา และไม่เคยมีการบันทึกใดๆ ลูกๆ ของเธอก็ทำงานภายในบ้าน ราวกับว่าไม่อยากให้คนภายนอกได้เห็นอะไรบางอย่าง ว่ากันว่า เจฟเฟอร์สันพยายามที่จะติดสินบนนักข่าวคนหนึ่งที่มาสอบถามเรื่องนี้ แสดงว่า เจฟเฟอร์สันเองก็พยายามอย่างยิ่งที่จะปิดบังเรื่องนี้มาโดยตลอด และนักวิชาการในระยะหลังๆ ได้พยายามตรวจหาความสัมพันธ์ทางชีววิทยา ระหว่างลูกหลานของ Sally ที่ใช้นามสกุล Hemmings กับคนในสาย Jefferson ก็ได้พบว่ามีความเกี่ยวดองกันอย่างแน่นอน

นอกจากปัญหาระบบทาสที่เจฟเฟอร์สันละเลย เขาได้ทิ้งปัญหาอีก 2 ข้อให้กับคนรุ่นหลัง หนึ่ง เขาไม่มีทัศนะด้านบวกต่อคนพื้นเมืองที่คนอเมริกันเรียกในเวลาต่อมาว่า อเมริกันอินเดียน เขาไม่มีข้อเสนอหรือนโยบายใดๆ เกี่ยวกับคนพื้นเมือง สอง เจฟเฟอร์สันซึ่งสนิทสนมกับแอบิเกล อดัมส์ และสามีของเธอ และเขียนแทบทุกเรื่อง แต่เขาไม่เคยพูดถึงสตรีคนไหน ไม่ว่าจะเป็นภรรยา แม่ หรือ Sally Hemmings เขาไม่เคยพูดถึงสิทธิสตรี ที่แอบิเกล อดัมส์ ร้องขอเลย

3. บทเรียนระดับมหภาคและจุลภาคจากประวัติศาสตร์ของสหรัฐฯ

(1) ต้องเข้าใจอดีต และต้องเข้าใจภาพรวม มองหลายๆ ด้านทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค

(2) ไม่มีสังคมไหนได้มาด้วยการอยู่เฉยๆ หรือรอคอย ตั้งความหวังให้ปัญหามันแก้ไขหรือคลี่คลายไปเอง อยากเห็นสังคมที่ดีงามเกิดขึ้นก็ต้องลงมือปฏิบัติการที่เป็นจริง การต่อสู้ดิ้นรนทำให้เกิดสังคมใหม่ที่มีคุณภาพ ก็เพราะประชาชนผู้ต่อสู้ดิ้นรนและใฝ่หามีคุณภาพ หรือที่เรียกว่า Strong Citizens (พลเมืองที่เข้มแข็ง) สังคมใหม่ที่งดงามเกิดขึ้น ก็เหมือนแต่ละชีวิตใหม่ที่งดงามเกิดขึ้นในโลก ไม่มีแม่คนไหนเลยที่ไม่ผ่านความเจ็บปวดในการให้กำเนิดทารก

(3) เสรีภาพในชีวิต ในการแสวงหาของสมาชิกแต่ละคนของรัฐ, ระบบการแข่งขันเสรี และการศึกษาแบบเสรี ค้นหาและเรียนรู้อย่างไร้ข้อจำกัดมีบทบาทและสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์และคุณภาพของสังคม

(4) รัฐศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็นการเมืองการปกครอง รัฐประศาสนศาสตร์ หรือการระหว่างประเทศล้วนมีจุดร่วมเหมือนกัน คือการศึกษาสังคมที่ต้องมีกรอบความคิดหลากหลายด้าน Social Sciences ดังนั้น ตอนเรียนระดับประถม-มัธยม ก็คือ Social Studies ครั้นเมื่อก้าวเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย การศึกษา Social Sciences จึงสำคัญมากๆ นั่นคือ สหวิทยาการของวิชาต่างๆ ในสังคมศาสตร์ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง กฎหมาย สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม และแน่นอน วิทยาศาสตร์ ชาวสังคมศาสตร์ย่อมไม่อาจพลาดได้

(5) การศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงสำคัญมาก เพราะเป็นการวางรากฐานสำคัญของการครองชีวิตและการทำงาน ตลอดจนการมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นและการเมืองการบริหารระดับชาติ

(6) การศึกษาระดับจุลภาค ทำให้เรามองเห็นบทบาทของแต่ละคนในวงการต่างๆ แน่นอน ครอบครัว การศึกษา และสิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตอนาคตของแต่ละคน

เช่น การต่อต้านของโรเจอร์ วิลเลียมส์ ที่ประณามรัฐบาลอังกฤษในการใช้กำลังเข้ายึดครองที่ดินของคนท้องถิ่นอินเดียนโดยไม่จ่ายค่าตอบแทน และการแยกศาสนาออกจากรัฐ บทบาทของซามูเอล อดัมส์ ในการจุดไฟปฏิวัติในบอสตันที่ขยายลุกลามออกไปจนเกิดขบวนการต่อต้านอังกฤษในทุกๆ อาณานิคม

บทบาทของจอห์น อดัมส์ในการคัดเลือกคนทำงานที่สามารถและเหมาะกับงาน ไม่ว่าจะเป็นกรณีการเสนอจอร์จ วอชิงตัน และโธมัส เจฟเฟอร์สัน ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเมื่อฝรั่งเศสร่วมเป็นพันธมิตรกับสหรัฐฯ ทำให้อังกฤษตัดสินใจยุติการทำสงครามยืดเยื้อกับสหรัฐฯ ที่เรียกร้องเอกราช

บทบาทอันโดดเด่นของ โธมัส เจฟเฟอร์สัน ในด้านการเขียนคำประกาศอิสรภาพ การเสนอให้มีเสรีภาพในการนับถือศาสนา และการส่งเสริมการศึกษา การขยายดินแดนสู่ตะวันตกเพื่อสร้างประเทศใหม่ การใช้ความสามารถในด้านการเมืองระหว่างประเทศมีบทบาทสำคัญยิ่ง ส่วนจุดอ่อนในเรื่องการครอบครองทาสและกดขี่ทาสสตรี นับเป็นการกระทำที่ไม่ตรงกับการพูดการเขียน ก็คือบทเรียนสำหรับคนรุ่นหลัง

บทบาทของแอบิเกล อดัมส์ ในด้านการเมืองในสังคมที่ชายเป็นใหญ่ ควรให้บทเรียนหลายประการแก่ผู้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่ต้องใช้แรงสนับสนุนที่แข็งแกร่ง และต้องใช้เวลา และการอภิปรายต่อคำถามที่ว่า คนเราจะเอาชนะระบบความคิดที่ครอบงำและ

สภาพสิ่งแวดล้อมในขณะนั้นได้อย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่สนับสนุนการต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคเหล่านั้น จึงยังคงเป็นประเด็นที่น่าศึกษาตลอดทุกยุคสมัยในประวัติศาสตร์

จากการศึกษาของนักประวัติศาสตร์รุ่นหลัง การตัดสินใจให้เกิดอนุสาวรีย์จอร์จ วอชิงตัน, โธมัส เจฟเฟอร์สัน, อับราฮัม ลินคอล์น, และแฟรงกลิน รูสเวลต์ ที่เมืองหลวงก็เกิดจากกรอบการมองของผู้นำในยุคนั้นๆ โดยเฉพาะฝ่ายบริหารและรัฐสภาร่วมกัน คือ อนุสาวรีย์จอร์จ วอชิงตัน สูงใหญ่ที่สุดใจกลางบริเวณอนุสาวรีย์ทั้งหมด ก็คือเขาคือผู้นำที่ได้รับการยกย่องเป็นเอกฉันท์ โธมัส เจฟเฟอร์สันคือ ผู้เขียนคำประกาศเพื่ออิสรภาพของประเทศใหม่ ผู้วางรากฐานด้านเสรีภาพทางศาสนาและสิทธิในการศึกษา ตลอดจนการขยายดินแดนออกไปเริ่มต้นที่บริเวณแม่น้ำมิสซิสซิปปี อันเป็นก้าวแรก ก่อนที่จะมีก้าวต่อๆ ไปถึงฝั่งตะวันตก อับราฮัม ลินคอล์น คือผู้ยกเลิกระบอบทาส และทำให้อุดอมการณ์ความเท่าเทียมกันเป็นจริง และรักษาประเทศไว้ให้เป็นหนึ่ง ไม่แตกแยกจากกัน และ แฟรงกลิน รูสเวลต์ นำประเทศไปสู่ชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่ 2 และสถาปนาความเป็นชาติมหาอำนาจ (National Park Service, 2002a; n.d.a, n.d.b., 2000b)

จากเอกสารเกี่ยวกับอนุสาวรีย์ทั้ง 4 รัฐสภาเป็นผู้ตัดสิน และตั้งคณะกรรมการดำเนินการก่อสร้างขึ้นมา เช่น เริ่มในปี ค.ศ. 1833 หรือ ค.ศ. 1934 ปีหลังจอร์จ วอชิงตันจากไป องค์กรเอกชนเริ่มก่อการและรณรงค์ขอรับบริจาค งานสิ้นสุดลงเนื่องจากสงครามกลางเมืองในช่วงทศวรรษ 1850 แต่ความหวังที่จะมีและที่ยิ่งใหญกว่าคือ จะต้องสิ่งก่อสร้างที่ระลึกที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ยังไม่สิ้นสุด และแล้วรัฐสภาก็เข้ามาดูแลงานนี้เริ่มในปี ค.ศ. 1876 นั่นคือครบรอบ 1 ศตวรรษของการสร้างประเทศใหม่ และการก่อสร้างอนุสาวรีย์ในปี ค.ศ. 1884 ติดตามด้วยอนุสาวรีย์ลินคอล์น ในปี ค.ศ. 1922 ของเจฟเฟอร์สัน ในปี ค.ศ. 1943 และแฟรงกลิน รูสเวลต์ในปี ค.ศ. 1997 (Diller & Robertson, 2016)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ธีโอดอร์ รูสเวลต์ ประธานาธิบดีคนที่ 26 (ค.ศ. 1858-1919) ซึ่งโดดเด่นมากในด้านการจัดความสัมพันธ์ระหว่างประชากร สังคมและธรรมชาติ ตลอดจนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ยังไม่อาจเป็นที่ยอมรับจากคนรุ่นต่อๆ มา ผิดกับประธานาธิบดีคนที่ 32 แฟรงกลิน รูสเวลต์ (ค.ศ. 1882-1945) ที่มีผลงานข้างต้น

4. บทเรียนต่อสังคมและการเมืองไทย

สหรัฐฯ มีการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง 2 ระดับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งประเทศ จุดแข็งดังกล่าว หลายประการ เช่น การอุดจุดอ่อน แต่ละท้องถิ่นสามารถเสนองานและแสดงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ เช่น บุคคลในท้องถิ่นที่มีบทบาท และระดับชาติ

ยังสามารถนำไปเผยแพร่ได้อีกชั้นหนึ่ง เพราะเรื่องราวเมื่อรวมกันเป็นภาพใหญ่มีปริมาณมาก เกิดการตัดสินใจด้วยทัศนะที่ต่างกันได้ ในแง่ดังกล่าว ข้อมูลจึงอาจหาได้ทั้ง 2 ระดับหรือ ระดับใดระดับหนึ่ง เป็นหลักประกันว่าจะไม่ตกหล่น กรณีซามูลเอล - จอห์น - แอบิเกล อดัมส์ ตลอดจนคนอื่นๆ เช่น John Winthrop, 1587-1649 และ John Hancock, 1737-1793 ที่มีการพูดถึงน้อยในระดับชาติ ขึ้นอยู่กับการมองและปริมาณข้อมูลที่ควรนำเสนอในแต่ละยุคสมัย

อนึ่ง ในโอกาสครบรอบ 250 ปี วาระการต่อสู้ที่เรียกว่า Boston Tea Party 16 ธันวาคม ค.ศ. 2023 (นับจาก ค.ศ. 1773) จะมีงานเหตุการณ์ด้วยนิทรรศการ กิจกรรมต่างๆ จากธันวาคมปีนี้จนถึงธันวาคมปีหน้า สะท้อนให้เห็นความเข้มแข็งของระดับท้องถิ่นที่น่าติดตามมาก อย่างไรก็ตาม หากเป็นรัฐบาลที่รวมศูนย์อำนาจมาก ก็อาจใช้งบมหาศาลเข้าไปจัดการกิจกรรมต่างๆ เสียเอง ให้คนท้องถิ่นยืนดูหรือมีบทบาทที่จำกัดมากๆ แต่นั่นมิใช่กรณีของสาธารณรัฐที่ท้องถิ่นเข้มแข็งเริ่มตั้งแต่ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17 อย่างแน่นอน

(1) ถ้าเรามองไกลออกไป เมื่อคนอังกฤษผู้รักในเสรีภาพประสบชะตากรรมที่กล่าวมาจนต้องอพยพไปสร้างชีวิตใหม่บนแผ่นดินใหม่ พวกเขาให้บทเรียนอะไรแก่สังคมไทยและท้องถิ่นทั้งหลาย เราก็ควรเริ่มต้นที่สภาพที่เป็นจริงในห้วงเวลาดังกล่าว

ปี ค.ศ. (พ.ศ.)	ยุโรป และโลกใหม่	สยามและล้านนา
ค.ศ. 1607 (2150)	อังกฤษสร้างเจมส์ทาวน์เป็นอาณานิคมแรกที่วอร์จิเนีย	พม่ายึดครองล้านนา ปี ค.ศ. 1558 (พ.ศ. 2101) ผู้ปกครองชื่อ มังนรธาช่อ
ค.ศ. 1620 (2163)	เรือ Mayflower นำชาวพิวริแตน 102 คน ถึงเขตนิวอิงแลนด์	พม่าแต่งตั้งเจ้าเมืองน่านครอง เมืองเชียงใหม่
ค.ศ. 1636 (2179)	ตั้ง Harvard College, เกิดอาณานิคมแล้วหลายแห่งในเขตนิวอิงแลนด์	พม่าตั้งพญาหลวงทิพเนตรครองเมืองเชียงใหม่
ค.ศ. 1750-1770	เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรมที่อังกฤษ ผู้อพยพนำเอาเทคโนโลยีไปโลกใหม่	พม่ายังคงยึดครองล้านนา เกิดกบฏหลายครั้ง, อยุธยาเสียกรุงปี พ.ศ. 2310
ค.ศ. 1776 (2319)	สหรัฐฯ ประกาศเอกราช และสถาปนาระบบสหพันธรัฐประชาธิปไตย 1789	สยามช่วยล้านนาขับไล่พม่าในปี ค.ศ. 1774 (พ.ศ. 2317) ต่อจากนั้นก็ขึ้นต่อสยาม

จะเห็นว่า ล้านนาและสยามแตกต่างกับอังกฤษและยุโรปในช่วงเวลานั้นอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ อังกฤษและยุโรปมีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมาก เช่นเดียวกันกับบทบาทของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาธอลิกที่ครองยุโรปในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 17 จนนำไปสู่พัฒนาการสำคัญ 3 อย่าง คือ 1) ผู้นำการเมืองและฝ่ายศาสนาต้องการครอบครองอำนาจเผด็จการต่อไป 2) เกิดความขัดแย้งเพราะชนชั้นกลางต้องการสิทธิเสรีภาพทางการเมือง ไม่ยอมรับระบบกษัตริย์

แบบอำนาจนิยม ขณะเดียวกัน ฝ่ายศาสนาก็คัดค้านอำนาจนิยมและความเสื่อมของวงการผู้นำศาสนา เกิดขบวนการต่อต้านที่เรียกว่า โปรเตสแตนต์ และ 3) พลังการผลิตพัฒนามากขึ้น และนำไปสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรมในศตวรรษต่อมา (ทศวรรษ 1750) การปราบปรามนำไปสู่การอพยพไปสร้างโลกใหม่ และเศรษฐกิจใหม่นำไปสู่ลัทธิล่าอาณานิคมที่ชาติยุโรปออกไปล่าดินแดนและทรัพยากรในทุกทวีป รวมทั้งดินแดนต่างๆ รอบๆ สยามรัฐ

(2) เนื่องจากรัฐไทยสร้างความเป็นรัฐด้วยการยอมเป็นรัฐกึ่งเมืองขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงการสูญเสียอำนาจทั้งหมดของชนชั้นปกครอง นั่นคือ ยอมมีอำนาจจำกัดในการบริหารจัดการแนวทางการพัฒนาประเทศตั้งแต่การลงนามในสนธิสัญญาการค้าและมิตรภาพ (เบาว์ริ่ง) พ.ศ. 2398 เป็นต้นมากับ 14 ชาติตะวันตก และล้อมรอบด้วยรัฐเมืองขึ้นภายใต้ลัทธิล่าอาณานิคมตะวันตกทุกทิศทาง รัฐกึ่งเมืองขึ้นนั้นจึงเสริมสร้างระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ให้เข้มแข็งมากขึ้นๆ พร้อมกันกับรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ยกเลิกฐานะเมืองขึ้นของล้านนาและปาตานี แล้วผนวกดินแดน ส่งข้าราชการไปปกครองและดำเนินนโยบายทุกด้าน เช่น การปกครองทุกๆ ระดับ การศาสนา การศึกษา การควบคุมหรือครอบงำด้านศิลปวัฒนธรรม และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้แนวนโยบายทุกอย่างจะต้องขึ้นต่อและเป็นแบบส่วนกลาง แต่ละท้องถิ่นจึงสูญเสียอัตลักษณ์ของตนเองมากขึ้นๆ เป็นลำดับครั้นต่อมา ชนชั้นนำได้ไปเยือนตะวันตก ได้เห็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นในชุมชนต่างๆ ก็นำเอารูปแบบเหล่านั้นมา แต่ดัดแปลงให้องค์กรบริหารระดับท้องถิ่นมีเพียงรูปแบบ แต่เนื้อหาทั้งด้านอำนาจ บทบาทหน้าที่ นโยบาย และงบประมาณถูกส่วนกลางควบคุมและครอบงำทุกๆ ด้าน โดยผ่านหน่วยราชการส่วนภูมิภาคที่ถูกแต่งตั้งลงไปทำงานโยกย้ายตำแหน่งกันไปมา (ธงชัย วินิจจะกูล, 2559; Kesboonchoo Mead, 2004)

การควบคุมและความแข็งแกร่งของรัฐเช่นนี้ แสดงออกให้เห็น 3 ด้าน คือ 1) รัฐรวมศูนย์อำนาจมากเกินไปและแยกส่วน (An Over-Centralized and Fragmented State) 2) การเมืองระดับชาติครอบงำด้วยรัฐประหาร ระบอบอำนาจนิยม และระบบราชการตลอดมา โดยเฉพาะตั้งแต่ พ.ศ. 2490 ระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งรัฐบาลเข้ามามีอำนาจในระยะสั้นๆ ขาดความต่อเนื่องจึงอ่อนแอ ไม่อาจสร้างความเป็นสถาบันที่เข้มแข็งได้ 3) หน่วยบริหารราชการส่วนกลางและภูมิภาคควบคุมอำนาจทุกๆ ด้านและแทบเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับคณะรัฐประหารแต่ละครั้ง สามารถรักษาความต่อเนื่องในความเป็นรัฐราชการ (Bureaucratic State) ไว้ได้ สังเกตจากความต่อเนื่องในการควบคุมกิจการศาสนา การศึกษา การบริหารจัดการงานทุกๆ ด้านของประเทศและทุกระดับ และ 4) ภาคประชาสังคม และองค์กรปกครองท้องถิ่น (ไม่ว่าจะเป็น อบต. เทศบาล อบจ. หรือรูปแบบพิเศษ) ถูกทำให้อ่อนแอไม่อาจนำพาท้องถิ่นให้เข้มแข็งขึ้นได้ตลอดเวลาที่ผ่านมา และไม่อาจผลิตกลไกที่เข้มแข็งเพื่อควบคุม

ตรวจสอบและเปลี่ยนแปลง 3 ข้อข้างต้นได้ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2535; Riggs, 1966; Charoenmuang, 2006)

ด้วยเหตุดังกล่าว เรื่องราวอันเป็นวีรกรรมของท้องถิ่นเอง ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์หรือกิจกรรมหรือบุคคลจึงถูกลบเลือน ไม่มีการเผยแพร่ให้คนท้องถิ่นได้เรียนรู้ในระบบการศึกษาในวงการศาสนา หรือหากมีใครพูดถึง ก็ไม่ได้รับการส่งเสริม หรือเผยแพร่ออกมาในฐานะเป็นผลงานที่ร่วมมือหรือทำงานรับใช้ส่วนกลางเป็นสำคัญ อนุสาวรีย์ต่างๆ และเรื่องราวต่างๆ ของประเทศล้วนเกี่ยวกับส่วนกลาง สร้างสรรค์ขึ้นมาจากส่วนกลางแทบทั้งสิ้น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาก็พูดถึงเฉพาะส่วนกลาง หากมีท้องถิ่นบ้างก็คือ การเข้าไปช่วยสนับสนุนกิจกรรมของส่วนกลางเป็นหลัก

ตัวอย่างรูปธรรมที่เห็นชัดเจนที่สุด คือ บุคคลที่โดดเด่นในห้วง 1 ศตวรรษเศษของท้องถิ่นล้านนา ได้แก่ พระญาพรหมโวหาร กวีคนสำคัญชาวลำปาง (พ.ศ. 2345-2430) ครูบาศรีวิชัย พระสงฆ์ชาวลำพูน (พ.ศ. 2421-2482) และจรัล มโนเพ็ชร ศิลปินชาวเชียงใหม่ (พ.ศ. 2494-2544) คนแรกมีผลงานสำคัญมากมายและว่ากันว่าผลงานยอดเยี่ยมระดับชาติ แต่ก็ไม่เคยได้รับการเผยแพร่ในระดับภูมิภาคนี้ ที่ผ่านมาแทบจึงไม่มีใครรู้จัก หรือได้เคยอ่านผลงานใดๆ ครูบาศรีวิชัยมีคนเคารพบูชามาก แต่การนำเสนอผลงานด้านศาสนาที่ท่านต่อสู้เพื่อปกป้องจารีตและอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และที่ส่วนกลางรวบอำนาจทุกอย่างไว้ ท่านต้องถูกคุมตัวไต่สวนและถูกลงโทษคุมขังหลายครั้งแทบไม่มีการเปิดเผยเลยหรือน้อยมาก เน้นแต่การเป็นนักบวชชั้นเลิศหรืออภินิหาร ส่วนจรัล ศิลปินคนที่ 3 แม้เป็นที่รู้จักในสังคมยุควิทยุ-โทรทัศน์และภาพยนตร์อย่างกว้างขวาง แต่เมื่อศิลปินผู้นี้จากไปในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ผลงานและกิจกรรมต่างๆ ก็เลือนหายไปมาก (ธเนศวร์ เจริญเมือง, 2536, 2547, 2554, 2563, 2566)

(3) ข้อเสนอของนักวิชาการอเมริกันที่บอกว่าผู้นำคนสำคัญประเทศคนหนึ่งมีภาพรวมที่สังคมและคนรุ่นหลังควรเรียนรู้และเคารพนับถืออย่างไร เนื่องจากมีจุดอ่อนบางข้อ ที่หลายคนเห็นเป็นเรื่องใหญ่ กระทั่งรังเกียจและปฏิเสธบุคคลผู้นั้น จึงควรเรียนรู้ชีวิตและกิจกรรมของผู้นำแต่ละด้าน เข้าใจทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน แต่กรณีของไทย การเรียนรู้ประสบการณ์จากอดีตมิใช่เพียงการหาข้อมูล แต่ยังมีข้อจำกัดหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การไม่ให้ความสำคัญต่อเรื่องราวของแต่ละท้องถิ่น เน้นหนักแต่เรื่องราวของส่วนกลาง ส่งผลให้การบริหารจัดการท้องถิ่นอ่อนแอ และความรู้ความเข้าใจในท้องถิ่นก็มีจำกัดมาก ขณะเดียวกัน ในระดับชาติเมื่อระบอบการเมืองการปกครองยังขาดฉันทานุมัติ การต่อสู้กันระหว่างฝ่ายอำนาจนิยมและฝ่ายประชาธิปไตยยังไม่ยุติรัฐประหาร การฉีกรัฐธรรมนูญ และการโค่นล้มรัฐบาลที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนยังดำเนินมาเป็นระยะๆ ข้อมูลและความชัดเจนในการทำความเข้าใจเหตุการณ์ในระดับชาติก็มิได้แตกต่างจากระดับท้องถิ่นทั้งหมดนี้ จึงเป็นการต่อสู้ทางการเมือง

ที่สลับซับซ้อน และบทเรียนจากต่างประเทศดังที่ได้เสนอข้างต้นนี้ย่อมล้ำค่าเสมอ เมื่อเราตระหนักว่า การศึกษาระดับมหภาคให้แง่คิดอะไร ชาติและท้องถิ่นมีข้อดีและด่างฝ่ายได้สนับสนุนกันอย่างไร มิใช่ปฏิเสธส่วนหนึ่งไปอย่างสิ้นเชิง และระดับจุลภาคที่มีมากมายในแต่ละท้องถิ่นจะช่วยให้เราเข้าใจแง่มุมต่างๆ ของประเทศเราให้มากขึ้น เข้าใจวิธีการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาของแต่ละท้องถิ่นได้มากยิ่งขึ้น และมีบทเรียนมากขึ้นต่อการเข้าใจสังคมที่แตกต่างกันทั้งในแต่ละระยะ และแต่ละท้องถิ่นที่ลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกัน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2535). *100 ปีแห่งการปฏิรูประบบราชการ: วิวัฒนาการของอำนาจรัฐและอำนาจการเมือง*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2536). *มาจากล้านนา*. กรุงเทพฯ: นำอักษร.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2547). *รัฐศาสตร์ที่ยังมีลมหายใจ: แนวคิดประชาธิปไตย, การเมืองไทย และแผ่นดินแม่*. กรุงเทพฯ: พิราบ.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2554). *คนเมือง: ประวัติศาสตร์ล้านนาสมัยใหม่ (พ.ศ. 2317-2553).* เชียงใหม่: สถาบันพัฒนาเมืองเชียงใหม่ ศูนย์สร้างสรรค์เมืองเชียงใหม่.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2563). *Lannaissance ฟื้นแผ่นดินล้านนา: 120 ปี การต่อสู้ของท้องถิ่นในรัฐรวมศูนย์ (พ.ศ. 2442-2562)*. เชียงใหม่: ดาราวรรณการพิมพ์.

ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2566). *ครูบาศรีวิชัย, 84 ปีหลังท่านล่วงลับ กับบทเรียนต่อสังคมไทย*. เชียงใหม่: โรงพิมพ์แสงศิลป์.

ธงชัย วินิจจะกูล. (2559). *โฉมหน้าราชาชาตินิยม: ว่าด้วยประวัติศาสตร์ไทย*. นนทบุรี: ฟ้าเดียวกัน.

ภาษาอังกฤษ

Ambrose, S. E. (2002). *To America: Personal Reflections of an Historian*. New York: Simon & Schuster.

Brogan, H. (1999). *The Penguin History of the U.S.A.* (2ed). New York: Penguin Books.

Diller, D. C., & Robertson, S L. (2001). *The Presidents, First Ladies, and Vice Presidents: White House Biographies, (1789-2001)*. Washington, D.C.: CQ Press.

Findling, J., & Thackeray, F. (Eds). (2010). Roger Williams (1603-1683). In *What Happened? An Encyclopedia of Events that Changed America Forever* (pp. 185-186). N.P.: ABC-CLIO.

Hakim, J. (2003). *A History of US: Making 13 Colonies, 1600-1740.* New York: Oxford University Press.

Johnson, P. (1997). *A History of the American People: The Formative Year*. New York: Harper & Perennial.

Kostyal, K. M. (2016). *Founding Fathers: America's Great Leaders and the Fight for Freedom.* Washington, D.C.: National Geographic.

Kesboonchoo Mead, K. (2004). *The Rise and Decline of Thai Absolutism*. London: Routledge.

Lepore, J. (2008). *These Truths: A History of the United States.* New York: W.W. Norton Co.

Lumian, N. C. (1970). *Living America*. New York: Van Nostrand Reinhold Co.

McCullough, D. (2001). *John Adams.* New York: Simon & Schuster Paperbacks.

National Park Service. (2002a). *History & Culture*. Retrieved July 23, 2023, from https://www.nps.gov/wamo/learn/historyculture/index.htm

National Park Service. (2002b). *The Franklin Delano Roosevelt Memorial* Retrieved July 23, 2023, from https://www.nps.gov/frde/learn/historyculture/aboutfrde.htm

National Park Service. (n.d.a). *Thomas Jefferson Memorial Washington, DC.* Retrieved July 23, 2023, from https://www.nps.gov/nr/travel/presidents/Thomas_jefferson_memorial.html

National Park Service. (n.d.b.). *The Lincoln Memorial Turns 100 in 2022!,* Retrieved July 23, 2023, from https://www.nps.gov/linc/linc100.htm

Riggs, F. W. (1996). *The Modernization of a Bureaucratic Polity*. Honolulu: East-West Center Press.

Roberts, C. (2008). *Ladies of Liberty: The Ladies Who Shaped Our Nation.* New York: Harper Perennial.

Schiff, S. (2022). *The Noble Fury of Samuel Adams.* Washington, D.C: Smithsonian.

Charoenmuang, T. (2006). *Thailand: A Late Decentralizing Country*. Bangkok: Urban Developement Institute Foundation (UDIF).

Wiebe, R. H. (1995). *Self Rule: A Cultural History of American Democracy.* Chicago: University of Chicago Press.

Zinn, H. (2003). *A People's History of the United States*. New York: HarperCollins Publishers.